

DEȘTEPTAREA

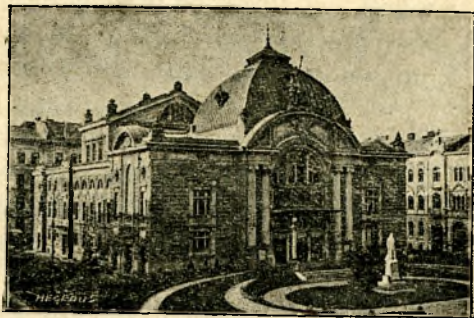
GAZETĂ PENTRU POPOR

Redactată de un comitet — Apare la 1 fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 20 lei. — În străinătate pe an 30 lei. — Un număr 2 lei
Epistolele nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.
Editor și proprietar: Societatea acad. „JUNIMEA”. Redacția și adm.: Piața Unirii No. 3.

TEATRUL NAȚIONAL

Această frumoasă casă care o vedeți mai jos, care se cheamă „Teatru” și în care încap sute de oameni, este pentru noi aceea ce este pentru Dumneavoastră la sat casa națională. În ea se jucau bucăți frumoase de teatru care arată falnicul nostru trecut,

se cânta și se vorbea în dulcea limbă românească numai atunci când veneau frați artiști de pe la București, sau când făceau societățile noastre câte o șezătoare. În celelalte zile nu auziai acolo decât acea limbă străină în care erai batjocurit până mai eri, când veniai la perceptorie, la judecătorie sau la alt oficiu a fostei monarhii austriace.

Dar dă, românul bun de inimă cum este, îi lăsa în pace pe acești oaspeți străini de neamul și sufletul nostru, cari nu ar avea ce căuta aici, căci destul au fost ei stăpâni pe nedrept la noi în casă în alte vremuri, acum e rândul nostru.

Cam înainte de o lună, adecă în 29 Decembrie 1921, o societate studențească română a voit să facă în teatru o fru-

moasă șezătoare. Deci l-a anunțat pe directorul teatrului, căruia îi zice Popp, care a venit la noi din Viena cu alți mulți de legea lui ca să proslăvească la noi în țară limba și învățătura de cari am scăpat cu greu abia înainte de trei ani prin înțelepciunea iubitului nostru Rege și vitejia soldatului român care și-a vărsat sângele lui nu pentru mărirea și lauda străinilor, ci pentru binele nostru a Românilor.

Acest director Popp, pe care răbdarea românului l-a cocoțat în fruntea teatrului, a făcut chip și fel ca Românii să nu joace. Și uite cum: Trebuind el să gătească pe la 8 ore seara, ca să înceapă la 9 Românii; el a făcut așa că la 9 când se adunau Românii și voiau să intre, el mai juca, iar noi trebuim să stăm afară în frig și să ne uităm cum se petrec străinii în casa noastră. Și apoi să nu-i apuci de chică? Studenții l-au rugat pe Domnul Rector Dr. Hacman, care e român bun ca și noi și cel mai mare peste studenți, să meargă să-l roage pe Popp, să ne facă nouă loc, căci era aproape ora 10. Și acum să vezi minunea: Acest venetic străin pe care l'am primit la noi a avut o purtare atât de obraznică față de Domnul Rector, încât studenții români, revoltați, au intrat în sală și atunci s'a întâmplat ceva nemaipomenit: câțiva jidani, înainte de a eși, au început să strige: jos România și alte cuvinte de batjocură asupra Românilor.

A doua zi studenții noștri au hotărât să nu mai lase pe acești străini să joace în teatru. Însă ce să vezi: Poliția din orașul nostru, rămasă de pe timpul lui Franț Iosif, au aflat de bine să apere pe acești străini, în frunte cu Domnul Tarangul, care a fost directorul lor și de care să se ferească tot românul ca de o ciumă sau de mama pădurii, acest om a dat ordin să dea cu caii și cu sabia în studențimea noastră, care nu a făcut alta, decât să apere drepturile românilor în țara românească. Au fost mai mulți studenți răniți de cătră călăii lui Tarangul, care parte pe jos, parte călare, tăiau în carne vie, apărând pe străinii cari își bat joc de neamul nostru.

Dară românul în veci nu pierde. A doua zi, studenții noștri s'au adunat, au mers cu toții la teatru, punând trei steaguri frumoase tricolore pe această casă în care din clipa aceea nu a mai călcat picior de străin și nici nu va mai călca până ce acest teatru nu se va da pentru totdeauna Românilor.

În ziua de Duminecă în 1 Ianuarie 1922, studenții au făcut o mare adunare, la care au luat parte toți bunii români

din Cernăuți și în care s'a cerut de toți să ni se facă dreptate, iar studențimea noastră a hotărât că dacă Popp va voi să intre în teatru, nu va putea intra decât peste trupurile și prin sângele studenților noștri.

M. Vlaicu.

Publicăm câteva telegrame sosite la adresa studenților:

Dela Societatea „Tinerimea“ din Fundul-Moldovei.

Noi tineretul din Fundul Moldovei, flăcăi dela coarnele plugului, ne alăturăm frumosului gest de sentiment național produs de studențimea română Cernăuțeană întreprinsă contra acelor care insultă totul ce-i românesc în Țara Românească. Ranele domnilor studenți le legăm cu dragostea inimilor noastre adânc simțitoare, rămânând vecinic recunoscători.

Fundul Moldovei, la 9 Ianuarie 1922.

Președintele: *Constantin Ursescu.*

Din Stulpicani.

Ținuta demnă pentru împlinirea idealului culturii noastre a umplut cu mândrie sufletele intelectualilor din Stulpicani.

Un popor cu astfel de vlastare nu pierе. Trăească neamul nostru! Trăească Studențimea română!

Bendevschi, Buliga, Cortușan, Vasilescu.

Din Gura-Humorului.

Românii din județul Gura-Humorului plini de satisfacție pentru atitudinea voastră demnă vă îndeamnă prin adunarea de azi la continuarea luptei contra a tot ce este contra românismului.

Pentru adunare:

Dr. Săveanu.

Din Vatra-Dornei.

Adânc indignați, fiind cele ce s'au petrecut săptămâna trecută, la Teatrul Orășnesc din Cernăuți despre purtarea necuviincioasă a direcțiunii teatrului și contrară intereselor românești, cât și despre brutalitatea organelor polițienești, transmitem salutul nostru bravilor noștri studenți, dorindu-le izbândă la lupta întreprinsă pentru apărarea idealului național, la care și poporul român din creerii munților, îmbrățișează cu deosebită dragoste acțiunea întreprinsă, și vă asigură de tot sprijinul ei.

Jos, Kulturtrăgerii! Trăească studențimea română!

In numele populației din Vatra-Dornei:

Teofil Bizom, Simion Negrea, Emilian Nacu, Simion Muntean.

Din Storojineț.

Intelectualii din Storojineț se solidarizează și aprobă acțiunea demnă a studențimii române în apărarea intereselor naționale.

Desaprobă procedeul barbar al poliției. Trăească studențimea!

V. Vermeșanu, profesor.

Din Suceava la adresa d-lui Rector.

D-le Rector, Românii din Suceava vă trimit asigurări de recunoștință, aderență, simpatie și mulțumită pentru ținuta D-voastră românească, plină de demnitate și vă roagă să transmiteți stud. români, cari sunt soldații culturii românești salutul de recunoștință pentru avântul și curajul cu care au deschis largă calea desrobirii sufletului românesc chinuit până acuma de insolența unor minoritari. Românii din Suceava ridică protest energic contra sfidării sentimentelor românești și contra știrbirii autorității statului din partea unor minoritari veniți în țara noastră ospitalieră unde au găsit casă și masă din belșug. Românii din Suceava pretind dela autoritățile statului român să înceapă odată a satisface cerințele culturale ale neamului nostru, care a fost neîndreptățit până acuma în acest colț de țară.

Românii din Suceava fără deosebire de culoare politică pretind: 1) decretarea Teatrului Național pe piața Vasile Alexandri, 2) expulzarea imediată a lui Popp, 3) Pedepsirea celor vinovați de schinguirea studenților români.

D-le Rector, Vă rugăm să aduceți aceasta la cunoștința comisiunii de anchetă și să dați publicității:

Urmează câteva sule de iscălituri.

Mai sunt multe telegrame pe cari din lipsă de loc nu le putem publica.

Cum îi Tanda, așa-i și Manda.

Vine nevasta lui Petrance Moroi la crâșmă, c'o falcă'n cer și cu una'n pământ. Strigă la crâșmar: „Cumătre jupâne, fost-a bărbatu-meu pe la crâșmă?”

Jupânul: „A fost, lele Catrină!”

Lelea Catrina: „Și ce-a făcut?”

Jupânul: „A băut o simgeapă de rachiu!”

Lelea Catrina: „Ei, auzi D-ta, ticălosul ticăloșilor! Să beie el paralele la crâșmă! Nu-i e rușine obrazului, bețiv ce e!

Ardă-mi-l para focului să mi-l ardă!...

Da, ia dă-mi și mie o litră!”

24 IANUARIE.

La 24 Ianuarie (6 Februarie) se împlinesc 63 ani dela unirea Moldovei și Munteniei într'un singur stat, sub coroana principelui ales, Alexandru I. Cuza. Sunt 63 de ani decând s'a pus prima piatră pentru clădirea României Mari, de atunci toți Românii au început să se prindă în „Hora Unirii“ pe care am întins'o în zilele noastre până la vechile hotare ale Daciei, jucând în brâu frumos pe Nistru, Tisa, Dunăre și pe malul Mării negre, cuprinzând în mijlocul lui întreg neamul românesc.

Când putredul imperiu turcesc a început să piardă o raia (provincie) după alta, mânil hrăpărețe ale Rusiei și Austriei se întindeau să apuce frumoasele noastre țări Moldova și Muntenia. Dacă Rușii ar fi ocupat atunci principatele românești, cu încetul, poporul nostru s'ar fi stins înădușit de robia Rușilor, Ungurilor și Austriacilor.

Dar când nevoia e mai mare și ajutorul e mai aproape. Domnitorii noștrii de atunci s'au îndreptat cătră congresul de pace din Paris (1856) unde tocmai se punea la cale pacea între Ruși și Turci după războiul din Crimeia.

N'a fost greu oamenilor luminați dela Paris să vadă că dreptatea e pe partea Românilor și congresul a hotărît să întrebe ce vrea poporul. Poporul a răspuns prin deputații lui că vrea ca principatele românești să fie libere să-și facă legi, să se unească într'un singur stat cu numele „România“ și să capete un principe din alt neam. Din congres făceau parte 7 puteri mari din Europa, între acestea Rusia, Austria și Turcia nu vedeau cu ochi buni ridicarea Românilor. Congresul n'a dat voe ca principatele să se unească ci fiecare să-și aleagă un principe. Românii n'au fost mulțumiți cu răspunsul acesta și de aceea au căutat să încunjure porunca dela Paris.

Porunca dela Paris zicea că fiecare principat să-și aleagă un Domn; bine, Românii au făcut întocmai numai că l-au ales pe unul în amândouă principatele. In ziua de 5 Ianuarie 1859, colonelul Alexandru I. Cuza a fost ales la Iași Domn al Moldovei. La 24 Ianuarie a fost ales la București Domn al Munteniei.

La 24 Ianuarie sărbătorim amintirea zilei când poporul adunat înaintea mitropoliei din București, cerea dela deputați să le dea Domn pe alesul lor, pe Alexandru I. Cuza. Deputații erau cei mai mulți boeri, cari ar fi vrut să-l aleagă pe unul

din mijlocul lor Domn al Munteniei și astfel să zădărnicească unirea. Poporul adunat în mulțime a știut să ceară să-i se facă dreptate, a cerut să-i se facă voia, și voia i s'a făcut.

Tot în ziua aceasta sărbătorim amintirea unirii tuturor Românilor, sărbătorim zilele când întreg ținutul locuit de Români a răsunat de un chiot de bucurie isvorit din piepturile Românilor cari pentru prima oară vedeau soarele libertății. Cu bucurie ne aducem aminte de zilele când Moldova și Muntenia au ridicat o singură coroană pe capul lui Al. I. Cuza și de zilele de acuma când toate provinciile românești au adus omagii regelui liberator, Ferdinand I.

Și ce asemănare între zilele dela 1859 și cele de acuma. Atunci ca și astăzi țara a fost frământată de mari reforme. Domnul Cuza a arătat că are dragoste pentru poporul său. În vremea aceea țara era stoarsă de călugării greci cari înstrăinau averile noastre iar țăranul plătea biruri grele și trebuia să lucreze boeresc. Aceste rele au fost îndreptate îndată, noul domn a alungat din țară lipitorile grecești iar pe țăran l-a făcut stăpân pe pământul care-l lucra.

Iubitul nostru rege Ferdinand a promis țăranimii că-i va împărți pământul de care are nevoie. Ce e drept, lucrul cu reforma agrară se trăgănează foarte mult și țăranii noștrii încep să piardă nădejdea. Țărănimea noastră trebuie să aibă încredere în cuvintele regelui nostru care își ține cuvântul și va face dreptate țăranilor. Vremurile sunt grele și o reformă ca cea agrară nu se poate face așa de ușor și nu se poate să-l mulțumești pe fiecare.

Domnul Al. Cuza a avut sfetnici buni ca Mihalachi Coșălniceanu, care i-a fost mână de ajutor. Și acuma M. S. Regele își va alege sfetnici vrednici, cari vor avea încrederea poporului și ei vor îndeplini toate dorințele țăranilor.

Gârbu Laur, stud. fil.

Numai unul.

Șmule șade lângă Ițig în sinagogă (biserică jidovască) și să tot scarpină. Nu-i vorbă, Ițig era învățat cu așa ceva, dar dela o vreme s'a săturat și el de atâta scarpinatură și l'a întrebat pe Șmule.

— Ai păduchi, Șmule?

— Eu păduchi?! De fel! Numai unul.

— Numai unul??

— Da, dar el a căpătat oaspeți și acum nu mai au nici o stare, mereu umbă cu toții în coace și 'ncolo.

Tărănimea...

Iubiților frați muncitori dela „Deșteptarea“,

Un învățător, grăind cătră niște țărani din satul Tudora despre școala domnului Nicolae Iorga din Vălenii de Munte, a spus între altele:

„Nu vă veți mira când vă voi spune că chiar Vodă (adecă răposatul rege Carol I) și-a trimis nepotul (anume pe prințul nostru moștenitor Carol) care va fi odată rege în țara asta (România Mare), ca să asculte și el pe profesorul Nicolae Iorga ce dă lecții de geaba acasă la dânsul. Și cred că nici odată odrasla de rege n'a auzit cuvinte și sfaturi mai calde, mai părintești și mai pline de înțeles, decât între cei patru păreți ai școalei din Văleni“.

„Acolo, oameni buni, nu s'a sfiit profesorul Iorga să spuie fiului de prinț că, dacă este vre-o pătură în Țara românească de care sufletul lui tânăr să se alipească mai mult, apoi acea pătură sunteți dumneavoastră, țărănimea“.

„Și când spunea acest lucru, îl rostea cu atâta simțire și tărie, încât noi ne făceam mititei-mititei în bănci, ... nici nu suflam. Se auzeau numai bătăile inimii tuturor, iar fiori calzi treceau prin șira spinării, se furișau pe ici pe la ceafă și ne rădicau părul măciucă în vârful capului. Și el, de ce vedea că ne strângem grămadă, de ce vorbea mai amarnic! Ochii lui fulgerau în toate părțile, trupul i se sbătea ca un copac în toitul furtunii, iar noi, cutremurați în suflete, plângeam“.

De ce am împrumutat eu cele spuse până aici din cartea intitulată „Omăgiu lui Nicolae Iorga?“¹⁾.

Pentru ca să se încredințeze și toți cetitorii gazetei „Deșteptarea“ că nu mai este și nu mai poate fi nici o cinste mai mare pentru oamenii luminați ai neamului nostru decât cinstea aceea, când ei își încoardă toate puterile minții lor, ca să muncească pentru binele țărănimii române. Așa judecă cea mai luminată minte a neîntrecutului nostru om învățat Nicolae Iorga, așa a povățuit acea minte pe prințul nostru de coroană Carol care a și început a lucra din răspuțeri pentru binele întregii noastre țărănime, așa ne povățuiește acea minte și pe noi toți Românii școliti. Și înțelege ori cine că nici o furtună nu va fi în stare să zguduie temeliile mândrei noastre Românii,

¹⁾ Craiova 1921, pag. 106.

câtă vreme vom avea o țărănime adânc pătrunsă de frica de Dumnezeu și de frica de păcate, o țărănime luminată, bine întărită și gata ori când să se poarte în primejdiile cele mai mari, cum s'a purtat în groaznica primejdie din războiul trecut.

Iubiților mei frați muncitori dela „Deșteptarea“,

Cu deosebită plăcere și bucurie vă mărturisesc că dumneavoastră înțelegeți pe deplin, cum trebuie să vă jertfiți puterile minții pentru binele și fericirea fraților noștri țărani. Aceasta ați dovedit-o și în numărul I al gazetei „Deșteptarea“ dela 1 Ianuarie 1922. A, ce dulce mângâiere sufletească simțești, când citești articolele: Anul nou de M. Vlaicu, Măsura este cheia binelui de Z. A. Paltin, Despre frumosul port românesc de Moșu Vasile, Cum să lucrăm pământul de I. Ursachi, Despre casele și gospodăriile țărănești de R. Cehovschi, Societăți de citire sau Cabinete de lectură de Mihai Vlaicu etc.

În toate aceste articole nu aflu nici o vorbă fără rost, ci tot cuvinte prielnice și învățături folositoare cari izvoresc din inimi pline de dragoste pentru binele poporului. Ferice de dumneavoastră, fraților, că din tinerețe ați început astfel a lucra. Mergeți tot așa înainte!

Mereu pașiți Pentru popor,

Așa 'nfrățiți — Sărmanul, biet popor —

Și tot munciți, Și veți fi mari

Insuflețiți Și vom fi tari

De sfântul dor Și fala tuturor!

Vorba înțeleaptă a lui Moșu Vasile despre schimonosirea frumosului port românesc mi-a adus aminte de neuitatul timp, când sămănatul cânipei, al inului și haldanilor¹⁾ era la părinții mei așa de îndătinat ca și sămănatul păpușoiului. Culegându-se și îmblătindu-se sămânța, fuioarele se puneau la topit, apoi la uscat pe parii gardurilor dimprejurul ogrăzii. Prin melițoi, meliță, raghilă, piepteni și perie, iar la lână prin piepteni și fușălăi, se alegeau fuioarele, paciușele, călții și bucii, apoi toată iarna era de tors, de rășchiat pe rășchitor ori pe căleap, de zolit torturile, de pus pe vârtelniță, de făcut gheme și de dat pe urzitoare. Primăvara începeau a boi torturile cu calacan, coajă de pădureț, sovârf, droghiță etc. Gardurile de pe lângă

¹⁾ Din haldani tata făcea funli și odgoane.

ogradă erau pline de torturi boite în felurite colori ca să se usuce la soare, și apoi stative în casă și fel de fel de ițe, vatale, spete, îmblători, suluri, fuscei, scriptți, tălchigi, suveici, molodeți, vergele, lopățică, sucală, țevi și supărări că nu se usucă natra, ori se rup fire, ori se fac lătunoaie. Dar mai pe urmă venea și mulțămirea: Atâția coți de ștergare în 3, 4, 5, 6 ițe cu burangic, cu bumbăcel sau bumbac; atâtea valuri de pânză de bumbac, de fuior, de călți; atâtea lăicere de lână ori de buci; atâta țesătură de sumane, de desagi, traiste, saci, lăicere și țoluri. Așa de harnică era scumpa mea mamă, încât eu nici odată n'am văzut-o sculându-se dimineața ori culcându-se seara.

Moșule Vasile, sfântă să-ți fie sămânța, adevă vorba ce ai început a o sămăna, și Domnul să-ți ajute să nu ostenești, până nu-i vedea-o toată căzută pe pământul roditor al tuturor milioanei de suflete românești. Că minunate roduri e menită să aducă sămânța aceasta. Anume ea ar ținea mai întâi toată partea femeiască, ba și o bună parte bărbătească a neamului nostru în sfânta școală a muncii și a hărniciei și pe timpul iernelor, scutindu-le astfel de multele păcate cari izvoresc din lene sau din trândăvie; apoi ar cruța în averea noastră nu milioane, ci miliarde de lei ce se mătrășesc acum cu cumpăratul zdrențelor de prin târguri; mai departe ar înfrumuseța casele și trupurile tuturor Românilor cu neîntrecutele podoabe ce ies din țeseturile și cusuturile cele atât de trainice, măiestre și frumoase ale femeilor noastre, încât și toată lumea străină se minunează de dânsese. În sfârșit industria casnică a țărâncelor noastre ar aduce mari venituri și în negoț. Americanii, de pildă, socotesc ștergarele românești ca cele mai bune. Înainte deci, fraților, mereu înainte:

Preotul Constantin Morariu.

Conferință pentru popor la sate.

Primum următoarea scrisoare din Tișăuți pe care o publicăm cu cea mai mare plăcere așa cum am primit-o:

Onorată Redacție,

Duminică, în 25 Decemvrie a. c. ne-am adunat cu toții mic și mare la ceasurile 2 după masă la școala noastră din Tișăuți. Despre aceasta am știut dela copiii noștri de școală, ba mai ne-a dat de știre și polițaiul comunal ca să ne stringem

cu toții la școală. Aici când am intrat în școală, după puțin ne-a început a cuvânta domnul superior pe care l-am căpătat acuma nou de vr'o două săptămâni d-l Ioan Viorescu. A început de pe la orele 2 și a stat cu noi până ce a întunecat. Și așa de frumos ne-a cuvântat și ne-a dat o mulțime de sfaturi folositoare. Intre altele a vorbit foarte mult despre însemnatea școalei și războiul ce-a fost și ne-a îndemnat ca și noi să ne dăm copiii noștrii la școală și să avem mai multă tragere de inimă pentru școală. Așa de frumos ne-a cuvântat că nu-ți venia par'că să te duci, ci tot să-l ascuți. Na, dacă ar fi macar câte unul, așa învățător ca d-l Viorescu în fiecare sat atunci s'ar mai lumina norodul ista, da nu cum is o samă de cuconași de învățători că nici nu vr'a să-l bage în samă pe țaranul nostru. Noi știm dela miliție că unde era ofițerul, bun și cu rânduială acolo era ostașii mulțamiți și aveau tragere de inimă să se lupte vitejește; așa și cu școala, dacă am vedea că învățătorul e cum se cade, atunci și noi ne-am trimite cu drag copiii noștri la școală.

Ce folos că de aceștia puțini sunt azi.

T. Sârghi, gospodar și mai mulți săteni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Despre relele tutunului.

Tutunul este o buruiană ca oricare alta, crește, capătă frunze și aceste frunze se taie în fire subțiri, de se face tutunul, așa cum îl vedeți azi. Buruiiana asta crește azi prin țara noastră, dar ea a fost adusă încoace tocmai din America înainte de multă vreme. Anume, cam înainte de 400 de ani, s'au dus oameni dela noi peste mări și țări și-au dat de-o țară nouă, America. Deacolo au adus două buruiene: una bună și anume a cartofului (barabulei) și alta de tot rea și anume a tutunului. La început tutunul se trăgea pe nas sau se sugea, așa cum bunăoară azi mai fac babele. Abia mai târziu, poate fiindcă îi ustura nasul, l-au pus în lulea sau în țigări.

Și această buruiană adusă din altă țară o bea toată lumea. Dacă intri într'o casă, acolo bea tutun tata și mai vreo doi feciori, te duci la școală, acolo fumează învățătorul, te duci la judecătorie, acolo fumează judecătorul și avocatul, fumează domnii cei mari, fumează țaranii, fumează holteii, fumează în-

surații, fumează bărbații, fumează chiar și unele femei, fumează moșnegii, ba fumează chiar și băeții. Unde te'ntorci, acasă, la cârșmă, la joc, în târg, la lucru, ba chiar și înaintea bisericii se fumează. S'apoi se fumează des, și deminează, și după amiază și sara, și unii chiar nu se pot răbda și fumează și noaptea. Și de ce fumează? Când îi flămând, să-i treacă de foame, când îi sătul, să-i ticnească, când n'are de lucru, să-i treacă de urât, când lucrează, să uite năcazul, când îi frig, să se încălzească, când îi cald, să se răcorească ș. a. m. d.

Și-amu, dacă fumează maică fiecare om la orice vreme din zi și la orice prilej, ne'ntrebăm, oare care este folosul tutunului? Intrebați-i pe cei ce fumează, și nici unul n'are să vă spue folosul. De ce? Pentru că nu-i nici un folos. Ba dimpotrivă, tutunul este cel mai primejdios rău care bântue țărâtimea noastră. Și iată de ce?

Mai întâiu tutunul este azi foarte scump. Gândiți-vă numai, câte lucruri bune n'ați putea cumpăra pe banii ce-i dați pe tutun într'un an.

Când bunăoară fumează tata în casă, face fum, fumul înegrește păreții, ba și-î mai rău, fumul de tutun este foarte stricăcios pentru cei ce nu fumează, așa bunăoară pentru nevastă și copii. Mai ales strică fumul copiilor de leagăn și mulți din acești copii sânt din această pricină slabi toată viața lor și trebuie să ispășească păcatele părinților lor. Ba copiii mai mari prind năravul tatălui, beau și ei tutun, mai întâiu pe ascuns, apoi pe față. Deaceea feriți-vă oameni buni, de a bea tutun, mai ales când aveți copii.

Alt rău mai este că oamenii cari fumează nu le place lapte, ouă, ci numai carne. Pe lângă că mâncarea de carne siăbește pe om și-i scurtează viața, dar unde mai pui că e scumpă și omul deprins a mânca carne ajunge iute la sărăcie.

Și-apoi de câte ori nu s'a întâmplat că dintr'un capăt de țigară aruncat undeva să se aprindă gospodării întregi și să se prăpădească bogății mari.

Și dacă astăzi nu mai auzim cântece frumoase bătrânești, dacă astăzi nu se mai cântă doine jalnice, pricina este că țaranul nostru, astăzi, nu-și trece urâtul cu cântecele bătrânești, ci cu fumatul, ni se prăpădesc cântecele noastre cele frumoase.

D'apoi tutunul mai aduce o mulțime de boale. Din tutun se naște boala primejdioasă ofica, din tutun capeți dureri de cap, amețeli, din pricina tutunului nu poți dormi nopțile, nu

poți ținea minte, de la tutun vin durerile de pânțece, tutunul îți scurtează vederile, tutunul nu te lasă să crești de rămâi închercit și nu te lasă să te îngrași de rămâi slab și hition toată viața.

Dar tutunul nu strică numai celui care-l bea, ci și celui care trebuie să stee în fumul de tutun, și anume nu numai oamenilor, ci chiar și dobitoacelor și erburilor. Astfel vedem, că într'o casă, unde este fum de tutun, numai crește floare în fereastă.

Deci vedem că tutunul e mai primejdios decât băutura, care strică numai celuia care o bea.

Din cele ce-am spus vedem, că tutunul este cel mai mare dușman al poporului și de aceea poporul îl și numește: iarba dracului.

Deaceea feriți-vă, oameni buni, de iarba dracului.

Const. Loghin.

Țăranul recunoscător.

*Un țaran având sârmanul o nevastă artăgoasă
Intr'o zi la târg se duse, — după o ceartă sgomotoasă, —
Și văzând o spițerie, înăuntru a și intrat:
Ear cu oare care teamă, pe spițer 'l-a întrebat
Zicând: — „Domnule, n'ai oare pe aci prin prăvălie,
Ca să vindece artagul, vre un leac de doftorie?
Pentru-că eu, din păcate, nu de mult m'am însurat
Și de traiul căsniciei până'n gât m'am săturat;
Căci, inchipuește-ți, vere, nu e zi de cer lasată
Ca să nu-mi gălesc beleaoa cu nevasta mâniată.
Dacă seara de la muncă viu acasă mai târziu,
Strigă cât îi este gura, în cât singur nu mai știu
Ce să fac să-'i astup pliscul, că mereu la sfadă-o ține,
Zicând, c'o făcui s'aștepte cu mâncarea pentru mine.
Dar a doua zi de vreme de la muncă viu acasă,
Și ea-i gata înainte-mi tot cu ursuzluc să iasă.
Și îmi strigă mult mai tare: „Leneșule blăstămat!
De l'amiază vii acasă? Ori la muncă nici n'ai stat?
Nu vezi că cu lenevia, sărăcia ne'ndrăgește.
Că nimic din casa noastră astă-zi n'o mai isgonește,
Uite-te Ion al Vetei, de cu zori și până'n seară
N'a lăsat din mână lucrul: sapă, seceră și ară,*

Pe când tu te duci la muncă pe la prânz și ziua întreagă
 O petreci cu dusu'ntorsu; zău! că ți-a trecut de șagă".
 — Și de-al destea-mi zice multe. — Așa dar în prăvălie
 În potriva astei boale, dacă ai vre-o doftorie,
 Te rog, dămi-o și îndată ți-o plătesc cu cât îi cere
 — Am, spițerul îi răspunse, și îi trase cu putere
 Două palme sănătoase, zicându-i: „aceasta ține
 Să le dai și tu nevastei, când va mai sări la tine".
 Cum veni țaranu acasă și nevasta 'l a zărit
 Ca de obicei cu gura înainte-i a sărit.
 Însă el îi dete o palmă, că doar nu a leșinat,
 Până ce-'și închise gura și în casă a intrat.
 A trecut aproape o lună fără să mai îndrăznească
 Cum făcea odinioară, pe bărbat se ocărăscă:
 Ba când îl vedea că vine, înaintea lui ieșea
 Și cu vorbe dulci, blajine, ca p'un prunc îl mângăia.
 Într'o zi, la târg țaranul după treburi ear plecase
 Și spițerului o rață, ca să'i dea plocon luase.
 Ajungând în târg se duse la spițer în prăvălie,
 Ca om drept, să'i mulțamească pentru bună-i doctorie,
 Și lungindu-și mâna zise: — „Una 'mi fuse de ajuns
 Ca să-mi vindece nevasta; deci pe a doua ți-am adus
 Înapoi", — Și o palmă trase bietului spițer uimit,
 Rugându-l ca s'o păstreze pentru un alt nenorocit.

Ioan Encescu.

Glume și găcituri.

Intre oameni „de ispravă“.

- Cum dracul te-ai îmbrăcat așa de bine, acum la scumpetea asta?
- Am deschis o bancă.
- Cum, cum ce bani?
- Nu cu bani nene! Am deschis-o noaptea cu 'n cârlig!...

Ce era se facă?

- L-au prins pe țigan tocmai când voia să spargă ușa unui creștin!
- Vai bată-te... cioroiule, d'apoi tu spargi ușile oamenilor?
- Da ce era să fac bădică — zice țiganul — că doar' de 3 ori am tocat la ușă și nu mi-a deschis nimeni.

În tren.

- Ion: Te rog închide fereastra. E așa de frig afară.
- Vasile: Și D-ta crezi, că dacă o voi închide-o, va fi mai cald afară?...

Culese de L. Tcaciuc, student.

Căsnicie minunată.

Soacra: „Fata mea, am auzit dela vecini că nu trăiești bine cu bărbatul tău, că te cerți mereu?”

Fata: „Nu-i adevărat mamă! Cum au auzit vecinii că mă cert cu barbatul meu, când eu de două luni nici nu vorbesc cu dânsul!”

Nu-l pot suferi.

Un bărbat, când a plecat la lucru, a lăsat acasă o sticlă de rachiu cu gândul, ca să aibă pe seară la întoarcere, ca să bea. Când s'a întors însă acasă, căutând sticla, află, că nu este nimica în ea. Întrebând pe femeie, că cine a băut rachiul, aceasta respunde: nu te năcăji bărbate, eu l'am băut, pentru-că nu pot suferi rachiul în casă.

Care din doi.

Bărbatul (desmetecindu-se a doua zi după un chef sdravăn): „Ce păcate, bota mea ruptă în două! Acum naiba știe am rupt-o eu, ori femeia mea!...”

Coadă cucostărcului
Bate fruntea târgului.

La capătul satului
Șlicul fârtatului.

Am un ciocănaș de piele
Cu două găurele.

Culese de studentul M. Sorocean.

Am o cățelușă roșie,
Care bate totdeauna
Printr'un gard alb de os.

Butea gemă
Iar boerii beu.

Mama naște fata
Și fata pe mama.

Limba n gura.

Scrofa și purecii.

Apa și gheata.

Poșta Redacției și a Administrației.

D-lui I. Viorescu, inv. din Suceava. — Am expediat numerele cerute și vă considerăm abonent al „Deșteptării”, rugându-vă să ne mai căutați abonați. Cu toată stima.

D-lui Nicolae a Toader Burla, gosp. Ciudetu. — Vă trimitem numărul 1 și 2 al anului acestuia. Cu bine.

D-lui Ilarion Bejan, Rădăuți. — Am primit banii pentru anul 1921 și vă aducem la cunoștință că noi vă trimitem gazeta regulat. Cauza întârzierii poate fi numai poșta.

Onor. Soc. de citire „Stâlpul lui Vodă”, Vama. — Vă trimitem „Deșteptarea” gratuită rugându-vă totodată să ne căutați abonenți între gospodarii din sat și să ne trimiteți o listă a cărților aflătoare în biblioteca D-voastră pentru a vă putea trimite cărți de care aveți nevoie. Să auzim de bine.

D-lui T. Sârghie, gosp., Tișăuți. — Primind prea frumoasa D-voastră scrisoare pe care o publicăm cu toată plăcerea în numărul acesta, căci numărul trecut era gat tipărit la primirea scrisorii D-voastră. Cred că nu vă veți supăra dacă frumosul D-voastră articol este publicat abia în numărul acesta. Să trăiți și să ne mai scrieți.

Ce-i nou în lume?

Logodna Principesei Marioara. — A doua zi de Crăciun, la 9 Ianuarie 1922, s'a sărbătorit la Sinaia, în Castelul Peleş, logodna Principesei Marioara cu M. S. Regele Serbiei. Cetitorii noștri știu prea bine că astă primăvară, fiica cea mai mare a Regelui nostru, Principesa Elisaveta s'a măritat cu Principele moștenitor al Greciei. Principesa Marioara este a doua fiică a Re-

gelui nostru. Nunta se va face de Sf. Paști la Belgradul Sărbesc unde Principesa noastră va căpăta coroana de regină a Sărbilor.

Mare bucurie a dat peste întreg poporul Sărbilor și ei ar grăbi cu nunta dar nu se poate că palatul domnesc din Belgrad a fost fărmat de tunurile Nemților cari au călcat și Serbia ca și România. Acuma palatul se tocmește și se va ridica și mai frumos pe malul Dunării.

Cu această înrudire a caselor domnitoare din România, Grecia și Serbia se face o legătură de prietenie între aceste trei popoare cari sunt cele mai viteze și mai harnice din părțile Balcanului. Mai bine de zece ani au fost frământări și războaie între vecinii noștri dela sud, dar acuma când am făcut legături de prietenie cu cei mai cuminiți din ei, gândim că va fi pace și aceasta într'un ceas bun.

Botezul Principelui Mihai. — O altă bucurie în casa noastră domnitoare este botezul micului principe Mihai. Acesta este fiul moștenitorului nostru de tron, Principelui Carol și nepotul Regelui Ferdinand I.

Poporul nostru are mare dragoste pentru Principele Mihai, care fiind primul născut, cu ajutorul lui Dumnezeu, va fi odată rege al României. Botezul s'a făcut Duminecă în 22 Ianuarie la București. Numele îi s'a pus în amintirea Voevodului Mihai Viteazul, care la 1600 a unit toate țările românești sub un singur steag, dar n'a avut noroc, căci a fost ucis mișelește de Unguri. Nașul principelui a fost un regiment de vânători de munte, ca principele Mihai să fie și el ostaș vrednic ca cei ce au luptat la Mărășești.

Moartea Papei de la Roma. — Din Roma vine vestea că a murit Papa Benedict, capul bisericii rom.-catolice.

Franța ajută studenții români. — În Paris sunt mulți studenți români la școlile de acolo. Cum leul nostru n'are preț mare în Paris, studenții nu se puteau ținea acolo și au fost chemați înapoi acasă. Francezii n'au vrut să-i lase așa pe frații lor Români și în parlamentul francez au votat să se dea 180 mii de franci francezi studenților români ca să poată rămânea mai departe la școlile de acolo. Francezii cari ne-au ajutat în războiu au arătat încă odată cât ne iubesc de mult.

Liceu (gimnaziu) românesc în Vijnîța. — În județele Vijnîța și Vășcăuți sunt foarte multe sate de răzeși români cari erau să fie înghițiți de ruși. Ca să ajute populația românească de acolo stăpânirea a deschis astă toamnă o școală normală (pedagogiu) în Vășcăuți și acum s'a deschis și un liceu românesc în Vijnîța. E bine ca cei din partea locului să-și trimeată copii la școlile acestea.

Viața din New-York. — După o statistică americană, în orașul New-York sunt 1000 de biserici, 250 de teatre, 120 de spitale cu 21.800 paturi, 800 mii de elevi și 20 mii de învățători și profesori. Tot după jumătate de oră se face o întovărășie nouă de comerț, tot la 5 minute se prinde câte un făcător de rele, la 5 secunde se naște un copil, la 5 minute se face o nouă căsătorie, la 2 minute moare un om, la 3 minute izbucnește câte un foc iar la fiecare 2 ceasuri se începe să se clădească un palat nou.

Redactor responsabil: Ioan Hreniuc. — Societatea tipografică bucovineană în Cernăuți

~~Domnului Sale~~

Onor

Domnului

Biblioteca universitatii

loco

